

Profilurin: Jens Pauli Petersen

– Tá eg kom heimaftur, var eg á fiskavirkinum í Vestmanna í eitt hált ár, har eg var eitt slag av formanni. Men eg hevði alla tíðina ætlað mær at lisið okkurt aftrat, so í januar 1992 fór eg niður aftur til Danmarkar, og hesa ferð lá leiðin til Lyngby, har eg fór at lesa til matvøruverfrøðing, sigur Jens Pauli.

– Har gekk eg frá 1992 til 1996, tá eg fekk prógv. Men umframt tað, so møtti eg á kolleginum har konu míni, Rikke, sum las til kemiverkfrøðing. Tá eg var liðugur, flutti eg heimaftur til Føroya, og hon kom so eitt sindur seinni og arbeiðir í dag á Heilsufrøðiligu Starvsstovuni. Síðani hava vit búð og arbeitt í Føroyum.

SKIFTU ØLL LÁSINI

Heimafturkomin fór Jens Pauli Petersen í starv á roykivirkinum í Álakeri í Havn, har tey royktu laks, men virkið, sum Føroya Fiskasøla átti ein part av og Havnar Arbeidsmannafelag ein part, gekk ikki og fór av knóranum, tá Jens Pauli hevði arbeitt har í eitt ár ella so.

– Næsta starvið fekk eg á Fiskavirking í Havn, har eg varð biðin um at koma at avloysa virkisleiðaran, sum skuldi í feriu. Men tað visti seg, at tá leiðarin kom aftur úr feriu, helt eg fram at arbeiða har, til eg enn einaferð fekk fyrispurning um at loysa av. Eg haldi, at tað var í 1998, at eg bleiv biðin um at koma til Vestmanna, tí leiðarin á virkinum har hevði fingið nýtt starv, sigur hann.

– Hetta vóru nøkur stuttlig og lærurík ár, tí tað var nokk til av fiski og gekk væl, og har bleiv arbeitt í vaktum. Talan var um eitt sindur øðrvísi framleiðslu, tí vit paneraðu sporl til týska marknaðin. Tað var fyrirtøkan Nordsee, ið keypti frá okkum, og tað produktið er til enn. Á virkinum í Runavík framleiða vit sporl til ein annan framleiðara, sum so panerar tey. Men útgerðin til paneringina er til enn og stendur í Runavík, men er bara ikki sett upp aftur enn.

Eftir at hava verið í Vestmanna í seks ár, bleiv Jens Pauli fluttur til Havnar at arbeiða á virkinum har, sum var gamla Bacalao. Aftur var søgan tann sama, at undanmaðurin fekk annað starv, og eisini har var Jens Pauli í seks ár.

– Tað serliga við tí var, at har vóru í grundini trý virki í einum bygningi, tí flakavirki var í fyrstu hædd, og so vóru góðsking og pakking á aðru hædd. Har var eg so, líka til Fiskavirking fór á heysin síðst í desember. Tann húsagangurin ávirkaði øgiliga nógv fólk, so tað sendi eina sjokkbylgju um alt landið, sigur hann.

– Eg má eisini viðganga, at tað var eitt sindur undarligt, tí hóast eg hevði arbeitt har í árávís, so vistu vit, hvønn veg tað bar. Men allíkavæl var tað ein ordans hvøkkur, at fleiri sakførarar bráðliga ein dagin troppaðu upp og skiftu øll lásini. Trupulleikin var tann, at tað var alt ov lítið av fiski, tí samtakið hevði eisini keypt skip, og tað visti seg at bera illa til at fáa ta nøgdina av fiski, sum skuldi til fyrri at forrenta alt.

BLEIV ARBEIDSLEYSUR

Sum stóðan var nú, stóð Jens Pauli Petersen bráðliga arbeidsleysur, og saman við so mongum øðrum um ta mundið, so livdi hann av tí, ALS hevði at geva.

– So lægi tað ljóðar, var hetta ein øgiliga góð tíð. Nú var eg heimagangandi og kundi fara upp við børnunum um morgunin, geva teimum at eta og koyra tey í skúla. Tað var bara tað, at eg kundi jú ikki vita, hvussu leingi hetta fór at blíva við, tí hevði eg vitað, hvussu leingi eg skuldi ganga arbeidsleysur, hevði eg kanska havt størri njótilsi av hesum møguleikanum at vera heima, sigur hann.

”*Hóast eg hevði arbeitt har í árávís, so vistu vit, hvønn veg tað bar. Men allíkavæl var tað ein ordans hvøkkur, at fleiri sakførarar bráðliga ein dagin troppaðu upp og skiftu øll lásini*“

Tað visti eisini eisini, at tá trýggir mánaðir vóru farnir, vóru longu boð eftir Jens Paula aftur. Hetta var fyrst í 2011, og hesa ferð varð hann spurður, um hann kundi vera virkisleiðari í Runavík, tí nú var felagið Faroe Origin sett á stovn. Hetta var samstundis fyrsta ítøkiliga stigið til, at hann nú situr í stjórarsessinum í hesi somu fyrirøku.

– Vit byrjaðu framleiðsluna hálvan mars í 2011, og tað hevur verið bæði hart og buldrasligt, tí tað er tungt at fáa tað at hanga saman. Trupulleikin er framvegis tann sami, at vit fáa ov lítlan fisk. Verður hugt at hagtølunum fyrri feskiskaveiðu, so sæst, at upsir er farin niður

í eina helvt av tí, sum hann var fyrri nøkrum árum síðani, greiðir hann frá.

– Bara í mun til í fjør, hava vit fingið seks prosent minni av upsa í ár. Skip kosta nógv, bæði at fáa fiskiloyvi og so at keypa olju, og tí skal ein ávís mongd til av fiski, fyrri at fáa skip og virki at hanga saman. Tað krevur eitt ávíst virksemi, men enn er tað í minna lagi hjá okkum.

RAKSTUR VIÐ HALLI

Fyri nakað av tíð síðani hevði Faroe Origin sett tvey av skipunum, Rók og Lerk, til sølu, og meðan tey bæði skipini lógu, valdi felagið

so at fiska við Skúgví og Munki, sum eru smærri skip. Tað visti seg tó, at heldur ikki fiskiskapurin við teimum kundi bera seg, men gav stórt hall.

– Vit valdu so at fara hinvegin aftur og brúka Rók og Lerk. Rókur fekk onkrar broyttingar gjørdar umborð, so oljuforbrúkið fór niður. At vit fingi teir báðar í drift aftur, hevur so gjørt, at vit hava fingið meira fisk, og í ár hava vit framleitt sløk túsund tons meira á virkinum, enn vit gjørdi í fjør. Makrelurin hevur eisini verið eitt gott ískoyti, og til tann fiskiskapin eru Rókur og Lerkur somuleiðis best egnaðir, sigur Jens Pauli Petersen.

– Felagið hevði 20 milliónir krónur í halli í 2011 og 54 milliónir í 2012, og sjálvt um vit í fjør høvdu smáar fimm milliónir í avlopi í fjør, skyldaðist tað onkrar reguleringar, tí eftir fullar avskrivningar hongur raksturinn ikki saman enn. Framvegis stríðast vit fyrri at fáa pluss og svørt tøl á botnlinjuni, og tí er rávøran enn størsta avbjóðingin hjá okkum.

Hann leggur aftrat, at tey framhaldandi royna at betra um framleiðsluna, so bæði góðskan og úrtøkan skulu verða betri, samstundis sum arbeitt verður miðvíst við at betra um kappingarførið og framleiðslukostnaðin.

Skipini hjá Faroe Origin hava bara fiskiloyvi í føroyskum sjógvi, so tey eru partur av fiskidagaskipanini og eru bundin av tí føroyska fiskinum. Men hóast tað gongur spakuliga, hevur Jens Pauli Petersen eina vón um, at tingini fara at siggja ljósari út.

– Vit vóna, at kurvan spakuliga fer at venda, sum hon gjørdi tað fyrst í 90-unum, og bæði fiskimenn og skiparar halda eisini, at lívið í sjónum sær frægari út nú. Men hóast vit hava allar fortreytir upp á pláss, við tað at vit hava gott fiskiveiði- og framleiðsluapparat, umframt gott fólk, so fáa vit ikki til fulnar stýrt gongdini, tá vit liva av tilfeinginum, sum kemur úr sjónum. Tað vil altíð vera óstöðugt, sigur hann.

Faroe Origin hevur í lötuni trý pør í drift, sum eru Heykur og Falkur, Rókur og Lerkur, og so Stelkur og Bakur. Munkur er seldur til Russlands og eitur nú Krim, og somuleiðis stendur Skúgvur á sölulista og teir vóna at sleppa av við hann eisini.

SATSAD ØÐRVÍSI ENN HINI

– Vit hava umleið 1.200 fiskidagar at arbeiða við, og tað er ikki meira enn til í mesta lagi trý pør. Og tað er fiskurin, hesi trý førini fáa, sum vit hava at arbeiða við. Vit kunnu í prinsippinum gott fara út at bjóða upp á annan fisk, men veruleikin er bara tann, at tað eru ikki so nógv skip, sum ikki eru nýtt at virkjum, og tí er øgiliga avmarkað, hvat er at bjóða uppá, tá talan skal vera um nóg stórar nøgdir, sigur Jens Pauli Petersen.

– Hendir so tað, at vend kemur í, kunnu vit hinvegin renna okkum í ein fløskuháls, tí nú eru næstan eingi virki eftir. Vinnan hevur lagað seg eftir, at kurvan er gingin niðureftir, og vit hava ikki so nógvar aðrar møguleikar, enn at dúvað upp á tað, vit kunnu fáa frá okkara egnu skipum. Um vit skulu keypa frysta rávøru at virka, koma vit í kapping við kinesarar og onnur, sum hava nógv lægri lönir, so tað er neyvan nakar serligur møguleiki, hóast fleiri virki í Føroyum hava royndir við frystari rávøru, serliga til saltfiskaframleiðslu.

Hann er tó rímiliga bjartskygdur og hevur eina vón um, at fiskurin kann koma aftur, sum hann áður hevur gjørt tað. Fyrr er tað eisini hent ímóti øllum forsagnum, so tað kann sjálvandi henda einaferð aftrat.

framhald...